

gium (*Váró Ferencz*), Nyitra: Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület (dr. *Janits Imre, Rákosi Jenő*), Pozsony: az Orvos- és Természettudományi Társulat (dr. *Ortvay Tivadar*, dr. *Pantocsek József*), Serajevo: Bosnisch-Herzegovinisches Landes-Museum (*Constantin Hörmann*), Sofia: Museum A. *Dobrusky*, Dr. *Paul Lederkühn*), Szombathely: a Vasvármegyei Kultur-egyesület (*Kárpáti Kelemen*), Temesvár: a Délmagyarországi Természettudományi Társulat (*Szmida Lajos*), Zürich: Schweizerisches Landes-Museum (*H. Angst*). E bejelentett képviselők egyrésze akadályozva volt a megjelenésben, viszont sok oly testület, intézet és gyűjtemény volt képviselve az ünnepélyen, mely nem küldött előzetes írásbeli értesítést. Így képviselve volt a magyar törvényhozás mindkét háza, a budapesti Tud. Egyetem, a József-műegyetem, a bécsi udv. levéltár, a M. Néprajzi Társaság, a szegedi Somogyi-könyvtár, Győr város múzeuma, Selmeczbánya város múzeuma, a váci Múzeum-egyesület, a Kassa városi múzeum, a bács-bodrog vármegyei történelmi- és régészeti társulat stb. Végül a kormány tagjai, közéletünk kiválóságai, a Széchényi-család tagjai és a hazai tudományos világ több kitünősége személyes meghívás alapján vettek részt az ünnepélyen.

A jubileum alkalmából a Nemz. Múzeumhoz 175 üdvözlő irat és távirat érkezett a világ minden részéből. Az üdvözlők között a legelsőik egyike volt gróf *Lónyay Elemérné Stefánia* kir. hercegnő, a kit mély gyásza akadályozott meg a személyes megjelenésben.

Az ünnepély fénye és az egész művelt világnak élénk és megtisztelő érdeklődése a Magyar Nemz. Múzeum jubileumát a hazai kulturális élet legnevezetesebb eseményévé emelték, melynek kedvező hatásait nemzeti és tudományos életünkben bizonyára hosszasan érezni fogjuk.

ÉVNYEGYEDES JELENTÉS

A MAGYAR NEMZ. MÚZEUM KÖNYVTÁRÁNAK ÁLLAPOTÁRÓL

1902. ÁPRILIS 1-TŐL JÚNIUS 30-IG.

I.

A nyomtatványi osztály anyaga a lefolyt évnegyedben köteles példányokban 2073 db., ajándék útján 221 db., vétel útján 98 db., áttétel útján 15 db. nyomtatvánnyal szaporodott. Ezen felül köteles példány czímén beérkezett gyászjelentés 1217 db., hivatalos irat 216 db., alapszabály 262 db., perirat 29 db., zárszámadás 1480 db., műsor 396 db., szinlap 2061 db., falragasz

659 db., püspöki körlevél 130 db., vegyes 525 db., összesen 6975 db. apró nyomtatvány.

Vételre fordított 674 korona 66 fillér és 139.70 márka.

Ajándékaikkal a következők gyarapították a nyomtatványi osztály anyagát: Ábrányiné Katona Klementin, Áldásy Antal, Apponyi Sándor gróf Tolna-Lengyelből (2 db.), Balogh Loránd, Belügyminiszterium, Borsod-Miskolci közm. egyesület Miskolczról, Budapest székesfőváros statisztikai hivatala, Budapesti Szemle szerkesztősége (4 db.), Buday Sándorné Sáros-Olasziból (8 db.), John Crerar Library Chikagoból, Czóbel István Nagy-Eörből (6 db.), a Delhaes-gyűjteményből 20 db., Délmagyarországi tört. és rég. Múzeum Temesvárról, Dobróczy Lajos Breznóbányáról, Dunamelléki ref. püspök (3 db.), ifj. Entz Géza, Fejér József Csáktornyról, Fejérpataky László (3 db.), Földmivelésügyi miniszterium (4 db.), Földtani intézet igazgatósága, Fraknoi Vilmos (7 db.), Horváth Sándor, br. Inkey Imre (5 db.), N. Jorga Bukarestből, Kaiserl. Akad. der Wissenschaften Bécsből (3 db.), Képviselőházi iroda (8 db.), Kir. magyar tudomány-egyetem tanácsa (5 db.), Kolosy István Kecskemétről (29 db.), Magyar Heraldikai és Genealogiai társaság (2 db.), Magyar Iparművészeti Társulat (3 db.), Magyar kir. közp. statisztikai hivatal, Magyar kir. országos meteorológiai s földtani intézet (5 db.), Magyar Mérnök- és Építész-Egylet, Magyar Nemzeti Múzeum igazgatósága (2 db.), Magyar Ornithológiai Központ, Magyarországi Kárpát-Egyesület Iglón, Magyar Tudományos Akadémia (15 db.), Matica Srpská Ujvidékről (10 db.), Mährischer Landes-Ausschuss Brünnből (2 db.), Molnár Eveline Makóról, Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége (2 db.), Országos Állatvédő-Egyesület (2 db.), Osztrák kereskedelmi miniszterium Bécsből (2 db.), Pannonhalmi főapát, Pettkó Béla, Pollák R. (2 db.), Pottornyay Jenő Sopronból, Rivista Dalmatica szerkesztősége Zárából (2 db.), Rottschild'sche Bibliothek Frankfurttól, Statistische Central-Commission Bécsből (2 db.), Széchenyi-kör Eperjesről, Székely Nemzeti Múzeum Sepszi-Szent-Györgyről, Szemere Miklós, Szent István-Társulat, Szigligeti-Társaság Nagyváradról, id. Szinnyi József (2 db.), Thirring Gusztáv (23 db.), Tribuna szerkesztősége Nagyszebenből, Verein für Siebenbürgische Landeskunde Nagyszebenből (2 db.), Vértesi Arnold (2 db.).

Nevezetesebb szerzemények: 1. Dante: Divina comediájának 1472-ki jesi-i kiadása (9370 korona). 2. Hutter: Az szentírásbeli hitünk ágainak rövid öszve szedése. Csepreg, 1635. Kolosy István ajándéka Kecskemétről.

A könyvtár helyiségeiben 5530 egyén 13,682 kötet nyomtatványt, kölcsönzés útján pedig 602 egyén 994 kötetet használt.

A lefolyt negyedévben 1127 munka osztályoztatott, a melyek-

ről összesen 1409 czédula készült. Kötés alá készítettett 417 mű 710 kötetben. A köteles példányok átvételére berendezett helyiségbe 595 csomag érkezett; ugyaninnen 557 levél expedíáltott, a melyekből 123 reklamálás volt.

A köteles példányok beküldését a hivatalos felszólítás daczára is elmulasztó nyomdák ellen, az 1902. év I. és II. negyedében, mindössze 244 esetben történt meg a följelentés. Ennek eredményekép a lefolyt negyedév alatt az illetékes kir. járásbíróóságok által a következő nyomdák marasztaltattak el pénzbírságban: Horváth Gábor sümegi, Mizsur Ádám marczalii, Mayer Sándor váczy, Rosner Adolf németbogsáni, Brózsza Ottó budapesti, Wunder Károly oraviczai, Kristofek József németpalánkai, Haftl Kálmán kisbéri, Fritz Armin budapesti, Bertalanffy József szombathelyi, Forster, Klein és Ludwig miskolczy, Áldori Manó zsolnai, Kehrer L. oraviczai, a Turócz-Szent-Mártoni könyvnyomda r. t., a Nagyszebeni g. k. egyházmegyei nyomda, Wilhelm Miksa bácstopolyai, Rosenbaum Miksa paksi, Harangozó József siklósi, Vágó Gyula csurgói, Pollacsek Sándor salgótarjáni, Bagó Alajos budapesti, Wajdits József nagykanizsai, Reich Jakab nagyszalontai, Salgó Sándor ujjesti, Minerva szászvárosi, Jóba Elek nyiregyházi, Gross Jakab budapesti, Wachs Pál szolnoki, Drotleff Péter nagyszebeni, Aradi Lajos hódmezővásárhelyi, Blank Simon szikszói, Friedmann Áron budapesti nyomdatulajdonos. Összesen 32 nyomda, melyektől bírságpénz és be nem küldött nyomtatványok vételára fejében együttvéve 401 korona 55 fillér folyt be. A többi nyomdák ellen az eljárás még részben folyamatban van, részben pedig kellő igazolás után beszünttetett.

II.

A *kézirattár* a lefolyt évnegyedben vétel útján 36 db. kéziratral és 560 db. irod. levéllel, ajándék útján pedig 6 db. kéziratral gyarapodott. Ezenkívül áttétetett a Szirmay-könyvtár kézirati anyaga, összesen 15 db. kézirat. Az összes gyarapodás tehát 57 db. kézirat és 560 irod. levél. Az ajándékozó dr. Heynemann kairói orvos volt, a ki a fajuni leletből származó 6 db. bőrre írott s Kr. e. 1500-ból származó egyiptomi okmánynyal gazdagította egyiptomi gyűjteményünket, melynek alapját szintén ő vetette meg a pár év előtt ajándékozott papyruszokkal. A vásárolt darabok között nevezetesebb egy középkori latin kódex, mely a kassai dominikánusok régi könyvtárának anyagából való. A legnagyobb gyarapodási tétel azonban Torma Károly irodalmi hagyatékának és levelezésének megszerzése. Torma Józseftől és Károlytól származó kisebb-nagyobb terjedelmű dolgozatokból, jegyzetekből stb. áll a gyűjtemény, mely különösen a széleskörű levelezés gazdag anyagával az utolsó félszázadbéli történeti, irodalmi és régészeti

mozgalmakra nézve elsőrangú forrás. A Szirmay-féle kéziratok szintén a legbecsesebb gyarapodások közé sorozhatók, amennyiben gazdag művelődéstörténeti anyagot foglalnak magukban. Vásárlásra összesen 1168 korona fordítottatott.

A negyedév folyamán 71 kutató 149 kéziratot használt.

A negyedévi gyarapodás, a Torma-féle levelezés egy részének kivételével, feldolgoztatott.

III.

A *hírlap-osztály* gyarapodása: *a)* Köteles példányokból: kimutatással csomagokban 687 évf. 19.989 szám; egyes számokban 4905 szám. *b)* Vásárlás útján 10 évf. 730 szám 61 korona 40 fillér értékben; összesen 697 évf. 26.524 szám.

Nevezetesebb szerzemények: Népiskola 1872-től 1875-ig évf. (10 kor.); Oesterr. Merkur 1793. (2 kor.); Jövők 1878. (2 kor.); Egri Egyházm. Közlöny 1875., 1883. (4 kor.) stb.

A könyvtárban 702 olvasó 1560 kötetet, házon kívül 14 olvasó 59 kötet hírlapot, összesen 716 olvasó 1599 kötet hírlapot használt.

Végzett munka: *a)* czéduláztatott 41 hírlap 111 évfolyama; *b)* átnézetett 693 hírlap 17.598 száma; *c)* kötés alá adatott 504 kötet hírlap; a múlt évben kötés alá adott 131 hírlapkötet visszaérkezett és ezért fizettetett 460 kor. 80 fill.

A köteles példányok, melyek kimutatással (csomagokban) beérkeztek, a gyarapodási könyvbe irattak és a nyilvántartási lapokra vezettettek; ezeken kívül a számokban beérkezett hírlapok is összegezve hetenként beirattak, betűrendbe osztályoztattak és elhelyeztettek. A csomagküldeményekben hiányzó hírlap-számok azonnal reclamáltattak és ezek is feljegyeztettek. A hanyag nyomdászok ellen indított pörök eredményeként pénzbírsággal büntetett könyvnyomdászok jegyzéke a nyomtatványi osztály kimutatásában felsorolják.

A külső folyosón levő sarokszoba a hírlap-könyvtár használatára, karzattal ellátott szekrény-polczokkal beburorítottatott és a külföldi, úgy az oláh, szláv hírlapok és duplumok átszállítása oda megkezdett.

IV.

A *levéltár* ajándék útján 40 db., vétel útján 78 db., örök letétemény útján 3. db irattal és egy családi levéltárnak mintegy 1000 darabra rúgó anyagával gyarapodott.

Vételre fordítottatott 172 korona.

A törzsanyag gyarapodásából 13 db. er. és 3 db másolat a középkori iratok, 63 db. az újabbkori iratok, 1 db. a nemesi iratok. 14 db. az 1848/49-es gyűjtemény, 23 db. a czéhiratok és 4 db a külföldi iratok csoportjára esik.

Néhai Delhaes István bécsi festőművész és néhai Perlaky Kálmán budapesti ügyvéd hagyatékán kívül ajándékaikkal a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi ministerium, Kolosy István cs. és kir. kamarás, Méhes Kálmán Budapestről és egy ismeretlen, letétemény útján Kvassay Jenő min. tanácsos és gróf Széchenyi Aladár gyarapították a gyűjteményt.

A törzsanyag gyarapodásából egy XII. Leo pápától Makay Antal veszprémi püspökhöz intézett bulla érdemel említést, mely a püspöknek 1827 végén bekövetkezett halála ideje körül adatott ki és felbontatlan maradván, ebben az állapotban jutott el a levéltárba.

A címeres levelek gyűjteménye egy darabbal, III. Ferdinándnak 1655 márczius 14-ikén Pozsonyban Bogovics István részére adott címeres levelével gyarapodott.

Az örök letéteményül elhelyezett családi levéltárak sorozata a kvassói és brogyani Kvassay-család levéltárával gyarapodott; ezzel a családi levéltárak száma 54-re emelkedett. A gróf Széchenyi-család levéltárát gróf Széchenyi Aladár a néhai gróf Széchenyi Pál földművelésügyi miniszter iratainak letéteményezésével gazdagította.

A lefolyt évnegyedben 29 kutató 8798 db. iratot használt; kikölcsönzöttet 16 térítvényen 560 db. irat, 1 fénykép és 3 pecséthasonmás.

Az új szerzemények feldolgozásán kívül a régibb letétemények közül befejeztetett a Szirmay-család levéltárának rendezése. A földszinti helyiségben felállított levéltár 7 db. XIV., 54 db. XV., 66 db. XVI. sz. m. v. e. eredeti oklevelet, 34 db. középkori oklevél másolatát, 414 db. XVI. sz. m. v. u., 2965 db. XVII., 9005 db. XVIII. és 9068 db. XIX. századi iratot, 207 db. genealogiai táblát és jegyzetet, 55 db. rajzot és 68 db. levéltári lajstromot, összesen tehát 21.943 darabot foglal magában. Folyamatban van a báró Bánffy-család levéltárának rendezése és a Szent-Ivány-család levéltárának lajstromozása. A középkori oklevelek czédulázása az 1400. évig haladt előre, s ezzel kapcsolatosan felvételtek a Véghely-gyűjtemény XIII—XV. századi anyagának czédulái.

ÉVNEGYEDES JELENTÉS

A MAGYAR NEMZ. MÚZEUM KÖNYVTÁRÁNAK ÁLLAPOTÁRÓL

1902. ÉV JÚLIUS 1-TŐL SZEPTEMBER 30-IG.

A nyomtatványi osztály anyaga a lefolyt évnegyedben köteles példányokban 2442 db., ajándék útján 410 db., vétel útján 56 db. nyomtatvánnyal szaporodott. Ezenfelül köteles példányok címén

beérkezett: perirat 13 db., hirdetmény 198 db., alapszabály 154 db., püspöki körlevél 112 db., zárszámadás 450 db., gyászjelentés 1426 db., másor 450 db., hírlap 1646 db., falragasz 1053 db., vegyes 607 db., összesen 6109 db. aprónyomatvány.

Vételre fordítottatott 401 korona 72 fillér és 9 hollandi forint.

Ajándékaikkal a következők gyarapították a könyvtár anyagát: M. kir. belügyminiszterium, Berendy Béla, Budapesti egyet. bölcs. kar dékáni hivatala (46 db.), Budapest fő- és székváros állami rendőrségének főkapitánysága, Budapesti kereskedelmi és iparkamara (2 db.), Budapesti növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolája, Desseő Béla Kassáról, M. S. Department of agriculture Washingtonból (2 db.), Egri érseki lyceum igazgatósága (2 db.), az egyházmegyei hivatal Veszprémből, Fejér József Csáktornyáról, Tred Columbian Museum Chicagóból (3 db.), Fraknoi Vilmos (2 db.), Glattfelder Gyula, Haller Gusztáv Párisból (2 db.), Hennig Alajos Kalocsáról, Herman Ottó, Horváth Géza (16 db.), Illésy János, A budapesti kir. egyetem jogi karának dékáni hivatala, N. Jorga Bucarestből, Képviselőházi iroda (17 db.), M. kir. kereskedelemügyi miniszterium (11 db.), Láng Nándor, M. kir. központi statisztikai hivatal, Magyar Könyvszemle szerkesztősége, Magyar ornithologiai központ, M. Tud. Akadémia (2 db.), Mahler Ede (7 db.), Matica Srpska Ujvidékről (3 db.), Múzeumok és Könyvtárak országos Tanácsa, Nagy Ferencz, Novák Lajos Sárospatakról, Pálfi Márton Kolozsvárról, a polgármesteri hivatal Temesvárról, Schmall Lajos, Schweng József Besztercebányáról, Statistische Central Commission Bécsből (4 db.), Szilágy vármegye alispánja Zilahról, Id. Szinnyi József (113 db.), Török Mihály Székely-Udvarhelyről (2 db.), Vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium (140 db.), Venetianer Lajos Ujpestről (11 db.).

Nevezetesebb szerzemények: 1. Comenius J. A. *Janua linguae latinae*. Letsch. 1643. egyetlen ismert példánya (30 kor.). 2. Rauscher *Ilies*. A keresztyéni tudománynac fő ágairól való könyvetske. 1585. egyetlen ismeretlen csonka példánya (50 kor.). 3. Bayer J. *Filum labyrinthi*. Kassa, 1663. (8 kor.). 4. Kecskeméti János. *Predikációk*. Debreczen, 1643. (5 kor.). 5. *Exepuae principates*. Feiervár, 1624. (10 kor.). 6. Enyedi Sámuel. *Praecepta morum*. Bartphae, 1709. (10 kor.). 7. Czeglédi Lelki harc. Kassa, 1659. (10 kor.). 8. Thököly Imre fejedelmi kiáltványa 1684. (5 kor.). 9. *Herbarium cum iconibus*. Augsburg, 1486. (20 kor.). 10. *Michael de Hungaria. Evagatorium*. (5 kor.). Ezen régi magyar nyomtatványokon felül még több a tudományos világban eddig teljesen ismeretlen vend nyelvű nyomtatvány jutott könyvtárunk birtokába.

A könyvtár helyiségeiben 1760 egyén 4062 kötet nyomtatványt, kölcsönzés útján pedig 311 egyén 576 kötetet használt.

A lefolyt negyedévben 235 munka osztályoztatott, a melyek-

ról összesen 454 czédula készítettet. A köteles példányok átvételére berendezett helyiségbe a negyedév folyamán 514 csomag érkezett; ugyaninnen 478 levél expediáltatott, a miből 90 reclamálás volt. A köteles példányok beküldését a hivatalos felszólítás daczára is elmulasztó nyomdák ellen az 1902 évi három első negyedében 246 esetben történt meg a feljelentés, a minek eredményeképen az illetékes kir. járásbiróságok által 78 nyomda marasztaltatott el pénzbírságban. Ily bírságpénz és a be nem küldött nyomtatványok vételára fejében 814 kor. 36 fillér folyt be.

Főlemlítendő még, hogy a nyári szünet ideje alatt az egész könyvtári helyiség új padozatot nyert, a nagy teremben pedig karzat állíttatott fel.

II.

A *kézirattár* összesen 7 kézirattal és 3 db. irodalmi levéllel gyarapodott.

Vételre összesen 271 kor. és 80 márka fordíttatott.

A gyarapodás nevezetesebb darabjai gyanánt megemlíten-dők: Viaticus Constantini cum glossa Gerhardi, egy XIV. századi — hihetőleg Felső-Magyarországon használt — kódex orvostudo-mányi tartalommal; Discorsi della Guerra d'Ungaria et Rendita di Giavarino l'anno 1595. magyar tárgyú XVII. századbeli olasz kézirat; a Détései-család albumai, melyekben a magyar ifjak külföldi iskoláztatására számos XVII—XVIII. adalék található; Bolyay Gergely: Bolya völgye s az avval egybefüggő falvagnak és azon vidék és törzsökös családjainak ismertetése. Az utóbbi kézirat, mely egy névtelen ajándéka volt, túlnyomó részben a Bolyay-család történetével foglalkozik. A megszerzett három irodalmi levél Kölcsey Ferencztől, Kazinczy Ferencztől és Fáy Andrásztól származik.

A negyedévi szerzemények feldolgozásán kívül folytatott az irodalmi levelestár átalakítása és megkezdett a Gyurikovicsgyűjtemény feldolgozása.

Az évnyegyed folyamán 96 kutató 169 kéziratot használt.

III.

A *hírlap-osztály* gyarapodása: *a)* köteles példányokból 161 évf. 24.606 szám (ezek közül számonként 5522 szám jött). A könyvtárban: 364 olvasó 894 kötetet, házon kívül 16 olvasó 35 kötetet, összesen: 380 olvasó 929 kötet hírlapot használt. Végzett munka: *a)* czéduláztatott: 18 hírlap 18 évfolyama; *b)* átnézetett 161 hírlap 23.321 száma; *c)* könyvkötőtől haza érkezett (számla nélkül) 54 kötet hírlap.

IV.

A *levéltár* ajándék útján 11 db., vétel útján 60 db. s letétemény útján 6 db. irattal gyarapodott.

Vételre fordított 699 korona és 43 márka.

A törzsanyag gyarapodásából a középkori iratok csoportjára 20, az újabbkori iratokéra 35, az 1848/49-es gyűjteményre 4, a nemesi iratokra 5 s a külföldi iratok csoportjára 7 db. esik.

Ajándékaikkal Bulyovszky Sándor és Gyula, Szent-Ivány Gyula kuriai tanácsjegyző, Thurzó Ferencz tanárjelölt és két ismeretlen, letétemény útján Thallóczy Lajos cs. és k. közös pénzügyministeriumi osztályfőnök gyarapították a gyűjteményt.

A törzsanyag gyarapodásából Bodrogkeresztur város 1609. évben megkezdett jogkönyve érdemel említést, mely a hegyaljai szőlőművelésre és borkezelésre tartalmaz érdekes adatokat.

A nemesi iratok gyűjteménye a következő új darabokkal gyarapodott: 1. 1598 április 10. Prága. Rudolf czímeres levele Melcer Fülöp részére (XVII. századi másolat). 2. 1608 december 3. Pozsony. II. Mátyás czímeres levele Thessény György részére. 3. 1618 ápril 20. Bécs. II. Mátyás czímeres levele Kazay János részére. 4. 1771 ápril 8. Turócz vármegye nemesi bizonyítványa a Bulyovszky-család részére (1814-iki másolat). 5. 1773 július 18. Győr vármegye nemesi bizonyítványa Tisztapataky Mihály részére.

A letéteményezett családi levéltárak közül a gróf Blagay-Ursini-család levéltár a család utolsó sarjára, gróf Blagay-Ursini Lajosra vonatkozó 7 db. irat beküldésével gyarapodott.

A lefolyt évnegyedben 35 kutató 10.969 db. iratot használt; kikölcsonőztetett 4 téritvényen 111 db. irat.

Az új szerzemények feldolgozásán és a végleges növedéki napló vezetésén kívül folytattatott a báró Bánffy-család levéltárának rendezése és hasonlóképen rendezés alá vétetett a gróf Bethlen-család marosvásárhelyi levéltárának lajstromozatlan része.

A törzsgyűjteményből a középkori iratok czédulázása az 1410. évig, az 1848/49-iki kiadványok lajstromozása az 1849. évi május hónap közepéig haladt.

A Szent-Ivány család levéltárának lajstromozása befejeztetett; a levéltár anyagáról 4935 db. czédula készült, melyek az iratok rövid tartalmát foglalják magukban; a lajstrom revideálása és tisztázása most van folyamatban.

Revizió alá vétetett a báró Jeszenák-család levéltára, és az annak kiegészítéseül szolgáló kéziratokkal s nyomtatványokkal egyesítve, a levéltári osztály földszinti helyiségében lett felállítva.

Ugyanitt állítottak fel az 1848/49-iki szabadságharczra és az emigrációra vonatkozó iratok, a Vörös Antal-féle gyűjtemény, az olaszországi magyar legio levéltára s Dunyov ezredesnek a levéltár kiegészítésére szolgáló levelezése, végül Kossuth Lajos iratai;

s ide fognak kerülni lajstromozásuk befejezte után az 1848/49. évi kiáltványok s egyéb falragaszszerű apró nyomtatványok; mindezek egyesítése által a levéltár e csoportjában az 1848/49-iki szabadságharcz és az azt követő politikai mozgalmak történetének elsőrangú forrása áll a történetkutatás rendelkezésére.

A BUDAPESTI MAGYAR KIRÁLYI TUDOMÁNY- EGYETEM KÖNYVTÁRA 1901-BEN.

A budapesti magyar királyi tudomány-egyetem könyvtárának 1901. évi állapotáról dr. *Ferencki Zoltán* igazgató az alábbi jelentést intézte a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez:

A budapesti m. kir. tudomány-egyetem könyvtárának 1901. évi működéséről és állapotáról szóló igazgatói jelentésemet a legmélyebb tisztelettel a következőkben van szerencsém Nagyméltóságod elé terjeszteni.

I. Már mult évi jelentésemben volt alkalmam kiemelni a könyvtári új ügyviteli szabályzat megkészítésének fontosságát s ugyanakkor jeleztem, hogy az új szervezeti szabály is készülöben van. Ez azóta el is készült, letárgyalta az állandó könyvtári bizottság s elfogadta az egyetemi tanács is; de az egész csak az egyetem összes szabályaival együtt fog Nagyméltóságodhoz fölterjeszteni. A mult évben kiemelt abbéli törekvés, hogy az állami könyvtári évi átalány fölemeltessék, nem sikerült. Eziránt azonban az egyetemi költségvetés egybeállítása alkalmával újra előterjesztést tettem s újra kifejtettem az egyetemi karok előtt, hogy a fokozott igényekhez mérve, könyvtárunk évi átalánya feltűnően csekély s még csekélyebb, ha számbaveszszük, hogy egyetemünk népességére nézve a nagy egyetemek közt ötödik, ellenben könyvtári átalánya legföljebb a kisebb német egyetemekéihez mérhető még akkor is, ha hozzászámítjuk a kari beigtatási díjak felerészét, melyet teljes összegben először 1901-ről kapott meg könyvtárunk s ha hozzáveszszük a könyvtári illeték teljes kiutalását, a mi azonban még mindig tárgyalás alatt áll. E helyen is legyen szabad e kérdést Nagyméltóságod magas figyelmébe ajánlanom.

II. Könyvtárunk személyzetének ügyeiben a következő változások történtek: 1. dr. *Ferencki Zoltán* igazgatónak 1901 nov. 1-től első ötödéves pótléka kiutalványoztatott 37.789/1901. sz. a. 2. *Dedek Crescens Lajos* I. o. könyvtártisztnek második évötödös pótléka kiutalvatott 68.448 1901. sz. a. 3. *Jankovich Antal* kisegítőtszt 200 korona betegségi segélyt kapott 13.340 1901. sz. a. 4. *Fiáth Károly István* ideiglenes kisegítőtszt 100 kor. segélyt kapott 92.081/1901. sz. a. 5. *Jankovich Antal* kisegítőtszt és olvasótermi teremőr, a ki 1882 április 23-dika óta állt könyvtárunk szolgálatában, 1901 április 10-én végelgyengülésben 91 éves korában meghalt. *Jankovich*